

La bruixa de la Vall de la Vansa

Alumnat de cicle mitjà i superior de Primària

En el petit i **pintoresc** poble de Tuixent, amagat entre els **majestuosos** boscos de l'Alt Urgell, hi havia una antiga creença que feia tremolar de por als vilatans: les bruixes i els mals esperits. Les cases de pedra, amb els balcons de fusta decorats amb flors i les finestres pintades de blau cel—un color que, pels que no ho sapíeu, deien que espantava els mals esperits—. Els veïns eren testimonis d'una comunitat que vivia en constant alerta. Fins i tot als teulats de les cases hi havia punxes al capdamunt! Dissenyats per espantar les bruixes i evitar les tempestes que solien atribuir a la seva **malèvola** presència.

Entre les ombres d'aquesta creença **sòrdida**, vivia la Magdalena, una dona misteriosa que els vilatans en deien una bruixa de debò. Magdalena coneixia els boscos de la vall com ningú altre, sabia distingir cada planta, cada animal i cada camí amagat. Era una dona sàvia, valenta i independent. Però el que ningú sabia, era que la Magdalena vivia per fer el bé, fent cas al que sempre li havia dit la seva **padrina**, tot i que ella, a diferència d'altres dones, ho feia en silenci i sense que ningú la veiés. Doncs si la gent del poble la creien bruixa, ningú voldria la seva ajuda.

A cada problema que sorgia al poble, la seva intervenció era clau. Quan una gran tempesta amenaçava amb destruir les collites, Magdalena caminava de nit i de dia pels boscos per recollir branques caigudes i reforçar els camps amb les estructures improvisades. Quan algun nen del poble caçava una febre estranya, ella preparava infusions amb les plantes que collia als racons més amagats de la vall. Però tot ho feia **sota el vel de la nit**, sense buscar mai reconeixement.

Els vilatans acusaven a la màgia de les bruixes quan apareixia la tempesta, però mai van saber explicar les millores sobtades quan les collites es mantenien fortes malgrat la tempesta, o quan els nens es recuperaven d'un dia per l'altre. **Atribuïen** aquests **miracles** a la sort. Consideraven que la sort arreglava el que Magdalena havia provocat.

Un dia, un grup de joves es va perdre en els densos boscos de la nit. El poble va entrar en pànic, temorós que les bruixes haguessin fet de les seves. Però, mentre tothom

es va quedar a casa per por, Magdalena es va posar en acció. Amb un **llum d'oli** i els seus coneixements del terreny, es va endinsar al bosc. Després de llargues hores buscant, els va trobar, **arraulits** sota un arbre, espantats per un llop que rondava pels voltants. Amb **astúcia** i valentia, va espantar el llop i va guiar els joves cap a casa.

Quan van tornar al poble, els nois van explicar que una figura misteriosa els havia salvat, però que no l'havien vist, només van poder afirmar que es tractava d'una dona. Els vilatans, impressionats, van començar a fer preguntes. Per primer cop, van començar a dubtar de les seves creences. Si la bruixa era malvada, per què hauria salvat els nois? A poc a poc, els ulls del poble es van obrir cap a la realitat: la Magdalena no era una bruixa, sinó una dona sàvia, que sempre havia treballat per ajudar-los.

Aquella revelació va transformar el poble. Van abandonar els seus **prejudicis** i van començar a veure la Magdalena amb una mirada diferent. Les punxes dels teulats, les finestres blaves i les plantes protectores dels balcons van perdre tot el seu **simbolisme**, convertint-se en un record del passat. Tot i això, aquests elements van seguir presents als carrers i places de Tuixent, no pas per espantar esperits, sinó per recordar la serenitat i la saviesa de la seva estimada Magdalena.

Amb el temps, la història de la Magdalena es va convertir en una llegenda que es transmet de generació en generació. El poble de Tuixent va aprendre que les aparences sovint enganyen, i que fins i tot aquells que semblen més diferents poden tenir un cor ple de bondat i valentia. I així, entre les cases de pedra, els balcons florits i els teulats punxeguts, la memòria de la Magdalena va seguir viva, recordant a tothom el valor de veure més enllà de les pors.

Per aprofundir en el text....

- Què creien els vilatans del poble sobre la Magdalena?
- Com ajudava la Magdalena al poble?
- Com eren les cases del poble?
- De quin color eren les finestres?
- De quin material eren els balcons?
- Què hi havia als teulats de les cases i per a què servia?
- Després de llegir aquesta història, com definiries una bruixa?

Tuixent és conegut per ser terra de **Trementinaires**, dones sàvies de la vall de la Vansa que comercialitzaven amb plantes medicinals i remeis per tot Catalunya. Et proposem que preguntis o busquis informació per tal de saber quines diferències hi ha entre les Trementinaires i les bruixes.